

Dosarul nr. 2ra-19/22
2-20087606-01-2ra-11012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Clima, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Buișvili împotriva Marinei Șveț și Irinei Cociuc cu privire la încasarea sumei,
împotriva deciziei din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către Victor Ciumac și a fost menținută hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 23 iulie 2020 Tatiana Buișvili a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariane Șveț și Irinei Cociuc cu privire la recunoașterea ca debitori solidar și încasarea sumei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, inițial, investitor și proprietar al apartamentului cu numărul cadastral xxxx era Elena Șveț, mama părâtelor, Marina Șveț și Irina Cociuc.

A menționat că, între ea și Elena Șveț a existat un acord privind transmiterea apartamentului familiei sale pentru răscumpărare.

A susținut că, apartamentul în cauză a fost finalizat în bloc nou, fiind fără lucrări de finisare și amenajare, iar plățile regulate de răscumpărare ar fi trebuit să înceapă după instalarea efectivă în apartament și, anume, după finalizarea lucrărilor de reparație și finisare din contul său.

A afirmat că, a primit în posesie apartamentul și a început efectuarea lucrărilor de reparație și finisare, fapt care confirmă apariția obligațiilor reciproce între părți și manifestarea consimțământului.

A notat că, Elena Șveț a decedat pînă la finisarea lucrărilor de reparație a apartamentului și a fost înmormântată la 10 februarie 2017, iar ea a continuat să finalizeze lucrările de reparație și să amenajeze apartamentul.

A declarat că, după decesul Elenei Șveț, pârâtele au devenit moștenitoare ale apartamentului și au reziliat unilateral acordul de răscumpărare, investire în lucrările de reparație și amenajare a apartamentului, care a fost încheiat anterior între ea și proprietara decedată, în mod verbal, cu solicitarea eliberării imediate a apartamentului pentru înstrăinarea lui ulterioară, după care pârâtele s-au obligat să-i restituie sumele de bani investite, care vor fi argumentate prin acte de constatare.

A relevat că, la moment, părțile au convenit asupra unei tranzacții bilaterale cu titlu oneros și, anume, ea imediat a eliberat apartamentul pentru înstrăinarea lui ulterioară și a comandat raportul de evaluare a proprietății nr. 2017/68 și actul de constatare a faptelor și a stării de fapt nr. 007-A15/17 din 08 august 2017, prin care a fost stabilită starea inițială a apartamentului, în timpul și după finisarea lucrărilor de reparație și amenajare a apartamentului, lista materialelor utilizate, costul acestora, precum și diferența dintre valoarea apartamentului înainte și după reparație, iar pârâtele s-au obligat să-i restituie suma investită pentru lucrările de reparație, amenajarea apartamentului, stabilită prin acte constatatoare, după înstrăinarea apartamentului.

Consideră că, conform art. 316 alin. (1) și (3) din Codul civil, și-a îndeplinit obligațiile asumate în cadrul tranzacției verbale, a eliberat apartamentul și a argumentat suma de bani investită în efectuarea lucrărilor de reparație și amenajare a apartamentului prin documentele corespunzătoare.

A invocat că, pârâtele nu au contestat actele de constatare, fapt care indică la voința lor de a îndeplini tranzacția încheiată verbal privind restituirea sumelor bănești investite de ea în efectuarea lucrărilor de reparație și amenajare a apartamentului, stabilite de documentele de constatare, după înstrăinarea apartamentului, deoarece conform art. 316 alin. (4) din Codul civil, tăcerea se consideră exprimarea voinței de a încheia actul juridic în cazurile prevăzute de lege sau de acordul părților.

A mai invocat că, prin raportul de evaluare a proprietății nr. 2017/68 s-a stabilit prețul de piață al apartamentului pînă la investiții în sumă de 594800 de lei sau 28083 de Euro și după investirea în efectuarea lucrărilor de reparație și finisare în sumă de 802200 de lei sau 37875 de Euro. Astfel, diferența, adică valoarea stabilită a costului investițiilor în efectuarea lucrărilor de reparație cheltuite de ea constituie suma de 207405,33 de lei sau 9792 de Euro.

A relevat că, conform raportului de evaluare a proprietății enunțat, a fost stabilită starea inițială a apartamentului și starea apartamentului după finisarea lucrărilor de reparație și amenajare a apartamentului.

A comunicat că, prin actul de constatare a faptelor și a stării de fapt nr. 007-A15/17 din 08 august 2017 s-a stabilit nivelul și calitatea lucrărilor de reparație efectuate, tipurile de îmbunătățiri, instalații sanitare, materiale de construcție și alt mobilier care nu poate fi demontat.

A menționat că, a informat pârâtele despre suma investițiilor în efectuarea lucrărilor de reparație și amenajare a apartamentului argumentată prin documentele corespunzătoare, a eliberat apartamentul la timp, contribuind unei vânzări rapide, aflându-se în așteptare, însă pârâtele nu și-au îndeplinit obligațiile asumate, nu i-au restituit compensația materială convenită, înstrăinând apartamentul și cu rea-credință au însușit investițiile deturnate în amenajarea, confortul și comoditate, deținute de ea.

A solicitat recunoașterea pârâtelor ca debitori solidari și încasarea de la acestea a sumei în mărime de 207405,33 de lei.

Prin hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de către Tatiana Buișvili și au fost încasate în mod solidar de la Marina Șveț și Irina Cociuc în beneficiul Tatiane Buișvili suma de 207405,33 de lei și taxa de stat în sumă de 5766,50 de lei.

La 16 martie 2021 Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac, a declarat apel nemotivat, iar la 22 iunie 2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către Victor Ciumac și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a stabilit din materialele cauzei și din explicațiile participanților la proces că, bunul imobil cu nr. cadastral xxxx, în anul 2014, constituia un imobil în varianta gri, iar ulterior, după instalarea familiei Buișvili de mai bine de un an, pe parcurs au fost efectuate lucrări de reparație a imobilului.

Astfel, instanța de apel a reținut drept întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la faptul că, apartamentul nr. xxxx a fost reparat de către intimată, or, proprietarii de iure nu au prezentat probe contradictorii în acest sens, iar raportul de evaluare a proprietății nr. 2017/68 din 09 august 2017, întocmit de către SRL „Pozitiv Media” și actul de constatare a faptelor și stărilor de fapt nr. 007-A15/17 din 08 august 2017, întocmit de către executorul judecătoresc Viorica Prutean, dezvăluie îmbunătățirile efectuate la bunul imobil.

În acest sens, instanța de apel a considerat drept justificată restituirea de către actualii proprietari, Marina Șveț și Irina Cociuc a sumei de 207405,33 de lei în contul Tatiane Buișvili, sumă determinată în baza raportului de evaluare a proprietății nr.2017/68 din 09 august 2017, întocmit de SRL „Pozitiv Media”.

Prin urmare, instanța de apel a remarcat cu certitudine că, apartamentul în litigiu a fost reparat de către Tatiana Buișvili împreună cu soțul său, în perioada în care aceștia au locuit în apartament, or, conform actului de constatare a faptelor și stărilor de fapt nr. 007-A15/17 din 08 august 2017, au fost efectuate mai multe lucrări de reparație, necesare pentru trai, având în vedere că, apartamentul a fost transmis Tatiane Buișvili în varianta gri.

La fel, instanța de apel a remarcat că, lucrările de reparație au fost efectuate de către familia Buișvili, având în vedere că, de către Grigorii Buișvili a fost încheiat contractul din 10 octombrie 2016 de prestări servicii cu SRL „Logistic Exclusiv”,

obiectul căruia a constituit instalarea plafoanelor suspendate. Totodată, conform certificatului de garanție din 11 mai 2017, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a hotei de model PIANO 75060BL; conform certificatului de garanție f/n, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a robinetului model Fabiano; conform certificatului de garanție din 25 mai 2017, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a cuptorului model TORNADO; conform bonului de casă nr.0000076283 din 22 decembrie 2016, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a 6 întrerupătoare; conform certificatului de garanție din 11 mai 2017, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a aragazului de model TORNADO; conform bonului de consum din 19 septembrie 2016, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a 3 uși; conform bonului din 21 septembrie 2016, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a plintelor; conform bonului din 19 septembrie 2016, s-a constatat procurarea de către Grigorii Buișvili a utilajului pentru baie și a mobilei de model Verona (f. d. 55-85, vol. I).

Pe cale de consecință, instanța de apel a apreciat drept neîntemeiate argumentele apelantei cu privire la faptul că, după eliberarea imobilului de către familia Buișvili, aceștia au luat cu ei bunurile procurate, or, se atestă că o parte din bunurile indicate, beneficiarul final, al cărora conform actelor menționate supra este Grigorii Buișvili, soțul intimatei, nu pot fi luate cu sine, doar prin dezasamblare, precum și de către apelantă nu a fost făcută dovada faptului că, aceste bunuri nu se mai regăsesc în imobil.

În același timp, instanța de apel nu a reținut declarațiile apelantei precum că, lucrările de reparație au fost efectuate de către Elena Șveț, care transmitea periodic bani, or, la materialele cauzei nu au fost prezentate careva probe în acest sens, cum ar fi bonuri, transferuri bănești, sursa venitului etc., or, în conformitate cu art. 122 alin. (1) CPC, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Totodată, instanța de apel a apreciat drept lipsite de importanță afirmațiile apelantei precum că, a lipsit acordul coproprietarilor Marina Șveț și Irina Cociuc la transmiterea în proprietatea Tatiane Buișvili a apartamentului, ce le aparține prin răscumpărare, or, pînă la decesul Elenei Șveț în anul 2017, apelanta Irina Cociuc și intimata Marina Șveț nu au invocat careva obiecții față de Tatiana Buișvili și nu au solicitat ca împreună cu soțul său să părăsească apartamentul ce le aparține cu drept de proprietate.

Prin urmare, odată ce instanța de apel a reținut cu certitudine că, conform materialelor cauzei s-au efectuat îmbunătățiri la apartamentul nominalizat, Tatiana Buișvili este îndreptățită să solicite costul acestor lucrări de la proprietarii apartamentului și, anume, Marina Șveț și Irina Cociuc. Or, în corespundere cu art.786 din Codul civil, dacă doi sau mai mulți creditori au dreptul să pretindă la o prestație în așa fel încît fiecare să poată pretinde la întreaga prestație, iar prestația făcută unuia dintre creditori eliberează debitorul, atunci creanța lor este solidară.

La 25 noiembrie 2021 Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

A menționat că, prin cererea de chemare în judecată înaintată, Tatiana Buișvili relevă asupra unor raporturi juridice stabilite între ea și Elena Șveț anterior anului 2017. Altfel spus, în litigiu se invocă relații reglementate de Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

A susținut că, la examinarea cauzei, atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat prevederile Codului civil de după modificare, adică au aplicat prevederi legale care nu urmau a fi aplicate cauzei (art. 9, 1984, 1991), deși urmau să fie aplicate prevederile Codului civil în vigoare la data apariției raportului material litigios.

A afirmat că, în condițiile în care instanțele judecătorești ar fi determinat și aplicat corect prevederile legale ce guvernează litigiul examinat, acestea urmau să examineze cauza prin prisma prevederilor art. 1389-1392 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

A relevat că, aplicând dispozițiile legale nominalizate speței, se constată că, Tatiana Buișvili și familia acesteia au primit de la Elena Șveț apartamentul nr. 13 din str. A. Doga, 13, mun. Chișinău pentru a locui în el, însă fără a achita nici o taxă, sub condiția că, primii vor executa în apartament reparația curentă pe cheltuiala Elenei Șveț și ulterior vor avea grijă de apartament. În aceste circumstanțe rezultă fără echivoc că, ambele părți s-au obligat la executarea unor contraprestații și recurenta nu a obținut de fapt nici o îmbogățire.

A notat că, chiar și în condițiile în care instanța ar fi reținut ca probat faptul achiziției de către familia Buișvili a bunurilor indicate, aceasta nu era în drept să admită cerința intimă de încasare a sumei. Or, reieșind din prevederile art. 1392 din Codul civil, intimata era în drept să solicite doar restituirea bunurilor în natură.

A declarat că, cerințele înaintate de către Tatiana Buișvili sunt absolut neîntemeiate, la materialele dosarului nefiind anexată nici o probă directă, care să confirme cele invocate de intimată în cererea de chemare în judecată.

A invocat că, raportul de evaluare a proprietății nr. 2017/68 din 09 august 2017 nu poate servi drept probă de evaluare a îmbogățirii fără justă cauză, deoarece sporirea valorii apartamentului după finisarea reparației nu echivalează cu valoarea investiției efectuate.

A mai invocat că, sporul valorii este, conform tendințelor pieței, totdeauna net superioară valorii materialelor folosite și a costului manoperei. Astfel, chiar și în contextul identificării unui prejudiciu, aprecierea instanțelor inferioare în vederea determinării cuantumului acestui prejudiciu sunt absolut eronate și nu au la bază nici o probă concludentă.

A menționat că, Tatiana Buișvili a invocat în cererea de chemare în judecată că, între ea și Elena Șveț ar fi existat un acord de transmitere a apartamentului nr. xxxx în proprietate prin răscumpărare.

A susținut că, din prevederile art. 210 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) rezultă că, pentru valabilitatea unui contract de vânzare-cumpărare a apartamentului, acesta urma a fi încheiat în scris. Or, nerespectarea formei prevăzute de lege atrage după sine nulitatea actului juridic.

A afirmat că, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, anexat la materialele cauzei, proprietari devălmași ai apartamentului nr. 13 din str. A.Doga,13, mun. Chișinău sunt Elena Șveț (decedată), Marina Șveț și Irina Cociuc.

A relevat că, chiar și în ipoteza în care Tatiana Buișvili ar fi încheiat cu Elena Șveț un contract de răscumpărare a apartamentului în litigiu, acesta nu putea fi valabil în lipsa acordului exteriorizat al coproprietarilor Marina Șveț și Irina Cociuc.

A notat că, în cererea de chemare în judecată, intimata nu face nici o mențiune asupra faptului că, recurenta sau sora acesteia și-au exprimat acordul și au permis Tatianeii Buișvili să primească în proprietate apartamentul, ce le aparține.

A declarat că, nici prima instanță și nici instanța de apel nu au dat apreciere argumentului referitor la nulitatea actului juridic pretins a fi încheiat de către intimată cu Elena Șveț, deși, acest argument este indubitabil unul pertinent, care urma să stea la baza hotărârilor judecătorești ale instanțelor inferioare.

Prin referința depusă la 04 februarie 2022 Tatiana Buișvili a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei contestate la 23 septembrie 2021 (f. d. 205, vol. I), însă la materialele dosarului lipsesc date, ce ar confirmat recepționarea acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 25 noiembrie 2021 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Irina Cociuc, reprezentată de către avocatul Victor Ciumac, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic